

1. Referentie

Referentie	Tavecchio, L.W.C. & Thomeer-Bouwens, M.A.E. (1996). Gehechtheid, sociaal netwerk en thuisloosheid. <i>Pedagogisch Tijdschrift</i> , 21, (4/5), 341-356.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Ter verklaring van het ontstaan van thuisloosheid bij jongeren is in dit onderzoek onder meer aansluiting gezocht bij inzichten uit de gehechtheidstheorie. Het verband tussen de kwaliteit van de vroege ouder-kind relatie en latere sociaal-emotionele ontwikkeling en interpersoonlijke relatievorming staat daarin centraal. Met name is de vraag gesteld naar de samenhang tussen de gezinsachtergronden, de ouderlijke opvoedingsstijl, scheidings- en verlieservaringen en de aard en de kwaliteit van de gehechtheidsrelatie van thuisloze jongeren (n=108). Tevens is informatie verzameld over de aanwezigheid van een sociaal netwerk. Dezelfde gegevens zijn verzameld bij een vergelijkingsgroep bestaande uit residentiële jongeren, ex-pupillen van landelijke hulpverleningsvoorzieningen (n=85) en bij een omvangrijke controlegroep bestaande uit 'doorsnejongeren' (n=1228).

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, welzijn
Trefwoord(en)	Ouders, Ouder-kindrelatie, sociale netwerken, jeugd, daklozen, thuislozen, gehechtheidstheorieën, thuisloosheid, responsiviteit

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	L.W.C. Tavecchio & M.A.E. Thomeer-Bouwens Vakgroep Algemene Pedagogiek, RU Leiden, Postbus 9555, 2300 RB Leiden

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Is er een invloed van de gehechtheidskwaliteit op het ontstaan van thuisloosheid? Kan het sociale netwerk een protectieve functie innemen bij het voorkomen van thuisloosheid?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	De onderzoeksgegevens zijn verzameld met behulp van gesloten interviewvragen en de hieronder beschreven instrumenten: - Parental Bonding Instrument: met behulp van Likertschaal bij 25 vragen meet men informatie over de 'zorg' en de 'controle' door de ouder. - De Vragenlijst gehechtheidsstijlen: gesloten vragenform (o.a. ook Likertschaal)
--------------------	--

	- Het Persoonlijk Netwerk: enkel het domein relatieproblemen wordt hier gebruikt: 2 kerndimensies: Een gezinsfactor en een vriendenfactor. - De Social Support Questionnaire-6: bestaat uit zes tweeledige items : gesloten vragen (6 –punts Likertschaal)
Onderzochte groep	Het onderzoek is uitgevoerd bij drie groepen. Alle deelnemers zijn tussen 15-24 jaar oud en zijn opgevoed door een etnisch Nederlandse moeder: 1) Thuisloze jongeren (Th): de doelgroep - 70 jongens, 38 meisjes - gemiddelde leeftijd van respectievelijk 20 en 18 jaar - gemiddeld 16,5 maanden thuisloos 2) Residentiële jongeren (R): de vergelijkingsgroep - 50 jongens, 35 meisjes - gemiddelde leeftijd van 18 3) Utrechtse controlegroep (UC): - 1228 jongeren: 550 jongens, 678 meisjes - gemiddelde leeftijd van 19 jaar De totale steekproef: 1421 respondenten, waarvan 670 jongens en 751 meisjes verdeeld over een doelgroep, controlegroep en vergelijkingsgroep.
Bereik	Nationaal (Nederland)

7. Resultaten

	Bij vergelijking van de sociale klasse van de drie groepen valt op dat bij de thuislozen ook een groot deel uit de hoogste sociale klasse komt. In de groep thuislozen komen ook veel meer echtscheidingen van ouders voor dan bij de controlegroep. Het opleidingsniveau van de thuislozen is lager dan bij de andere groepen. Bijna alle thuislozen zijn één of meerdere keren van huis weggelopen of is weggestuurd. Thuislozen zonder internaatsverleden hebben de helft minder verschillende opvoedingssituaties gekend dan de thuislozen met internaatsverleden. Bovendien waren zij gemiddeld vier jaar ouder bij de eerste scheidingsservaring. De thuislozen hebben minder zorg en meer controle van hun ouders ervaren dan de leden van de twee andere groepen. Thuislozen zijn het minst veilig gehecht van de drie groepen. Op de gezins- en vriendenfactoren van het Persoonlijk Netwerk scoorden de thuislozen ook veel lager.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

In dit artikel wordt verslag gedaan van een onderzoek naar de invloed van de gehechtheidskwaliteit op het ontstaan van thuisloosheid en de omvang en kwaliteit van het sociale netwerk als mogelijke protectieve factor bij het voorkomen ervan. Naast een representatieve controlegroep is gebruik gemaakt van een groep jongeren die, evenals 60% van de onderzochte groep thuisloze jongeren, een internaatsachtergrond hebben. Zoals verwacht worden tussen de drie groepen significante verschillen aangetroffen op alle gemeten kenmerken. De verschillen tussen de controlegroep enerzijds en de thuisloze en residentiële jongeren anderzijds zijn veel groter dan tussen deze laatste 2

groepen onderling. Resultaten van de uitgevoerde discriminantenanalyse leiden tot de conclusie, dat naast gescheiden ouders vooral het gebrek aan ervaren ouderlijke responsiviteit gezien moet worden als doorslaggevend voor het ontstaan van thuisloosheid.

De vraag naar een mogelijk protectieve functie van het sociale netwerk bij het voorkomen van thuisloosheid kan positief beantwoord worden. De gegevens lijken de theoretische notie dat contacten met belangrijke anderen zoals bijvoorbeeld familieleden, kennissen en hulpverleners de negatieve invloed van ontbrekende relaties met ouders en goede vrienden kunnen compenseren en zo de kans op zwerfgedrag verkleinen een empirische basis te verschaffen: residentiële jongeren konden gedurende hun verblijf in de residentiële instelling beschikken over een uitgebreider netwerk van met name hulpverleners en pleegouders dan de thuisloze jongeren met internaatsverleden. Dit geldt ook voor die residentiële jongeren die hun ouders als net zo weinig responsief beoordelen en evenveel verschillende opvoedingssituaties hebben meegemaakt als de thuisloze jongeren met internaatsverleden.